

زبان عربی در خدمت صنعت گردشگری

حسن کاظمی سهلوانی^{*۱} فیض الله مددی^۲

۱. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

۲. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات عربی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۳/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۰/۱۶

چکیده

گردشگری، صنعتی است فرهنگی و پرسود که نقش زبان در آن برجسته است و تمامی عناصر پیوند میان ملت‌ها را در خود دارد. همچنین کارکردهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، و آیینی آن نیز قابل توجه است. در گردشگری سلامت، زبان اهمیت و جایگاه والایی دارد. چراکه گردشگر بیشترین تعامل و ارتباط را با مجموعه بزرگی از مردم مقصد دارد. این تعامل گسترده و دوسویی می‌تواند به پیوندهای اجتماعی و فرهنگی نیز بینجامد.

پیشرفت‌های ایران در زمینه‌های متعدد علمی، سیاسی، اقتصادی، و اجتماعی توجه ملل مسلمان رابه خود معطوف کرده است. گردشگری سلامت نیز یکی از مهم‌ترین دلایل مسافرت مسلمانان عرب به ایران است. در این زمینه با چند پرسش روبه‌رو هستیم: نقش دانش‌آموختگان زبان عربی در توسعه صنعت گردشگری به‌ویژه گردشگری سلامت چیست؟ ظرفیت‌های این صنعت در جذب دانش‌آموختگان و فارغ‌التحصیلان زبان عربی چگونه است؟ بی‌شک دانش‌آموختگان زبان عربی حلقه واسط گردشگران سلامت و درمان‌گرا هستند که هم در مقام سفیران فرهنگ و تمدن ایران اسلامی و هم در مقام بازرگانان دستاوردهای علمی کشور ایفای نقش می‌کنند و در دو فاز علمی و فرهنگی رسالت سترگی را بر عهده دارند.

کلیدواژه‌ها: گردشگری؛ دانش‌آموختگان زبان عربی؛ کارآفرینی؛ اصفهان؛ گردشگری سلامت.

مقدمه

از دیرباز پیشرفت و توسعه علمی و فرهنگی جوامع بشری، ابزاری برای قدرتمندی در صحنه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، و علمی بوده است. در هر کشور همراه با پیشرفت‌های علمی، قدرت

چانه‌زنی در صحنه‌های بین‌المللی و تواناقتصادی در صحنه‌های داخلی و خارجی نیز پیشرفت می‌کند و از طرفی ضریب پایداری امنیت ملی آن کشور نیز افزایش می‌یابد.

در عرصه بین‌الملل تعامل و روابط میان ملت‌ها و دولت‌ها اجتناب‌ناپذیر و از طرفی پلی است برای ارتقای مناسبت‌ها و مبادلات علمی و فرهنگی؛ در این تعامل دوسویه، کشورهای علمی و صنعتی همواره کشورهای هدف بوده‌اند و کشورهای کمتر توسعه‌یافته پیوسته برای ارتباط با این کشورها در رقابت هستند.

کشور ایران که با ظهور انقلاب اسلامی نقطه‌عطفی را در جهان اسلام ایجاد کرد، با ظرفیت‌های قوی علمی، اجتماعی، سیاسی، و اقتدار جهانی همواره مورد توجه دولت‌ها و ملت‌های جهان به‌ویژه جهان اسلام بوده است. به‌صورتی که این الگوی موفق در جهان اسلام تأثیرات خود را بر جوامع اسلامی به رخ جهانیان کشیده و مؤسسات مطالعاتی غرب و شرق عالم در بررسی‌های خود به این تأثیر معترف بوده‌اند.

یکی از شاخصه‌های پیشرفت و توسعه ایران اسلامی، رشد و توسعه علمی، فرهنگی، و صنعتی است که رتبه‌بندی‌های جهانی جایگاه‌رورآفرین شانزدهم در جهان را برای ایران اسلامی تعیین کرده است (مهرداد، ۱۳۹۳). این جایگاه علمی درخشان، ظرفیت‌های جدیدی را برای کشور در حوزه‌های مختلف از جمله ظرفیت‌های اقتصادی و آرزویرین خلق کرده است. همچنین توجه جهانیان به‌ویژه جهان اسلام به پیشرفت‌های علمی جمهوری اسلامی ایران در شاخه‌های هسته‌ای، پزشکی، صنعتی، سلول‌های بنیادی، نانو، و دیگر فناوری‌ها موجب جذب آنها به ایران برای فراگیری و استفاده از خدمات علمی ایران شده که این حضور چشمگیر می‌تواند در اقتصاد ایران نقش‌آفرینی کند.

بر این اساس در این مقاله با توجه به پیشرفت‌های علمی و جاذبه‌های گردشگری رابطه میان گردشگری سلامت و زبان عربی و تأثیر آن بر اقتصاد ملی را به صورت مختصر مطالعه و بررسی کنیم. از آنجاکه در جست‌وجوی‌های انجام‌شده در فضاهای مجازی، پایگاه‌های اسنادی، و همچنین تحقیقات کتابخانه‌ای پژوهشی درباره این موضوع یافت نشد، پژوهش حاضر نخستین مطالعه در این زمینه است؛ از این رو می‌تواند آغازی برای پژوهش‌های آینده باشد. گفتنی است وجود موانع یا جمله‌آمار، تحقیقات میدانی، آیین‌نامه‌های قانونی، و همچنین محرمانه بودن برخی از تحقیقات علمی، پژوهش را با کندی و محدودیت مواجه کرد.

از سوی دیگر گسترده‌گیدامنه اینموضوع در حوزه‌های پزشکی، فرهنگی، اجتماعی، و علمی می‌تواند بستری برای تحقیقات آینده و مکمل این مبحث باشد.

در این مقاله کها استفاده از روش توصیفی - کتابخانه‌ای و تجزیه و تحلیل یافته‌ها انجام شده، ابتدا ضمن تعریف گردشگری سلامت و نقش آن در اقتصاد ملی، جایگاه و موقعیت این صنعت در استان اصفهان بررسی شده است؛ سپس به تحلیل و بررسی نقش این صنعت در رابطه با اشتغال و کارآفرینی برای فارغ‌التحصیلان زبان عربی پرداخته شده و تا حد ممکن ظرفیت‌های استان اصفهان در این حوزه شناسایی شده است و در پایان دانش‌آموختگان زبان عربی برای کشف و معرفی ناشناخته‌های این حوزه فراخوانده شده‌اند.

گردشگری سلامت^۱

سازمان جهانی گردشگری^۲، گردشگری سلامت را این‌گونه تعریف کرده است: «استفاده از خدماتی که به بهبود یا افزایش سلامتی و روحیه فرد (با استفاده از آب‌های معدنی، آب‌وهوا یا مداخله‌های پزشکی) منجر می‌شود، در مکانی خارج از محل سکونت فرد که پیمودن آن بیش از ۲۴ ساعت به طول انجامد» (سایت دکتر سلام به‌روزشده در: ۹۳/۱۰/۲).

این نوع گردشگری خود اقسامی دارد که به آنها اشاره می‌شود:

الف) گردشگری تندرستی^۳

گردشگری تندرستی عبارت است از: مسافرت به دهکده‌های سلامت و مناطق دارای چشمه‌های آب معدنی و آب‌گرم (اسپاها) برای رهایی از تنش‌های زندگی روزمره و تجدید قوا بدون مداخله و نظارت پزشکی و در مواردی که گردشگر بیماری جسمی مشخصی نداشته باشد.

ب) گردشگری درمانی^۴

مسافرت به منظور استفاده از منابع درمانی طبیعی (آب‌های معدنی، نمک، لجن، و...) برای درمان برخی بیماری‌ها یا سپری کردن دوران نقاهت زیر نظر پزشک را گردشگری درمانی می‌گویند.

۱. Health Tourism

۲. WTO

۳. wellness tourism

۴. curative tourism

پ) گردشگری پزشکی^۱

مسافرت به منظور درمان بیمارهای جسمی یا انجام عمل‌های جراحی در بیمارستان‌ها و مراکز درمانی را گردشگری پزشکی می‌نامند.

اکنون با توجه به شعار سازمان جهانی گردشگری: «امکانات و خدمات در حد کشورهای پیشرفته و قیمت‌ها و هزینه‌ها در حد کشورهای در حال توسعه و جهان سوم» (تقوایی، ۱۳۹۱: ۱۸۱)، می‌توان گفت ایران با توجه به جایگاه علمی‌ای که در جهان یافته‌است، به‌ویژه در حوزه پزشکی و درمان، اعتبار جهانی کسب کرده‌است. از این رو، بر اساس شعار سازمان جهانی گردشگری همه شرایط را برای کسب درآمد در این حوزه دارد. به عبارت دیگر ایران با داشتن توان علمی و تخصصی و همچنین نزدیکی به کشورهای حوزه خلیج فارس و آسیای میانه، داشتن زیرساخت‌های گردشگری، جاذبه‌های اقلیمی، طبیعی، و تاریخی، همه و همه زمینه جذب توریسم در این شاخه را فراهم کرده‌است.

اسناد بالادستی کشور نیز تحقق این آرزو را می‌خواهد، به صورتی که در ماده ۸۷ برنامه چهارم توسعه این‌گونه آمده‌است: تا پایان برنامه مذکور باید ۳۰ درصد از نیازهای درمانی و بهداشتی کشور از طریق صادرات کالاهای پزشکی و گردشگری سلامت تأمین شود (سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی).

تحقق این امر عواید بسیاری را برای میهن اسلامی در زمینه اشتغال‌زایی، اقتصاد، رشد کیفی بخش سلامت، آرزآوری و همچنین توسعه صنعت بیمه همراه خواهد داشت که توجه خاص مسئولان را می‌طلبد و در صورت نبود این توجه از سوی متولیان، پای دلالتان غیرقانونی به این صنعت گشوده می‌شود و خسارات جبران‌ناپذیری را در عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی بر جای خواهد گذاشت. چراکه این افراد دغدغه فرهنگ و وابسته‌های آن را ندارند و تنها به درآمد و سود خود می‌اندیشند.

آموزش و فرهنگ‌سازی

اولین گام در توسعه و اصلاح زیرساخت صنعت گردشگری سلامت، آموزش و فرهنگ‌سازی است. در این راستا تمامی عناصر درگیر در این سیستم باید آموزش‌های لازم را دیده باشند؛ نهادهای مسئول هم شرط صدور پروانه فعالیت را گذراندن این آموزش‌ها قرار دهند (رنجریان، ۱۳۸۸: ۵۴) و آموزش

زبان، اصول جذب و هدایت جهانگرد، اصول پذیرش و اسکان، اصول معرفی...هریک در جایگاه خود مورد اهتمام باشد. اکنون می‌توانیم رابطه این صنعت را با زبان عربی و نقش دانش‌آموختگان زبان عربی را در توسعه گردشگری سلامت بررسی و تحلیل کنیم.

زبان عربی و گردشگری سلامت

بر اساس وضعیت اقلیمی، جغرافیایی، اجتماعی، و دینی ایران، اغلب جهانگردان حوزه سلامت از کشورهای حاشیه خلیج فارس، آسیای میانه و افغانستان به ایران سفر می‌کنند و در این بین سهم کشورهای عربی بیشتر از سایر کشورهاست. بنابراین تمامی افرادی که به نحوی در این سیستم گردشگری با گردشگران در تعامل و ارتباطند، مانند پزشکان و دیگر افراد کادر پزشکی، مجموعه شرکت‌های سیاحتی و کارکنان مراکز خدمات دارویی و هتل‌داران و... بایستی در حد متعارف و قابل قبولی زبان عربی را فراگیرند.

از این رو دانش‌آموختگان زبان عربی علاوه بر اینکه خود باید عضوی از مؤسسان شرکت‌های جهانگردی سلامت باشند، می‌توانند در آموزش سایر افراد در چرخه‌های این سیستم نیز سهیم باشند.

آموزش کارکنان و کادر پزشکی و درمانی، ترجمه اسناد و مدارک پزشکی، برگردان نسخه‌ها و دستورهای مصرف، پذیرش و اقامت گردشگر سلامت و همراهان وی، ارائه خدمات گردشگری تندرستی و سایر اقسام گردشگری، تهیه و تدوین بسته‌های معرفی اماکن و مراکز درمانی - سیاحتی و حتی معرفی طب سنتی ایرانی - اسلامی و... می‌تواند حوزه وسیعی را برای اشتغال‌زایی و جذب عربی‌آموختگان فراهم آورد. از این رو گروه‌های زبان عربی در دانشگاه‌ها با همکاری نهادهای وابسته به این صنعت از جمله سازمان گردشگری و میراث فرهنگی، دانشگاه علوم پزشکی، شهرداری‌ها، اداره منابع طبیعی و... بایستی در یک برنامه‌ریزی دقیق علمی سرفصل‌های لازم را برای تدوین محتوا تصویب کنند و دانشگاه‌ها نسبت به اجرای آن اقدام نمایند.

این امر مهم در اصفهان، پایتخت فرهنگ و تمدن اسلامی، به عهده گروه پویا، فعال و با سابقه زبان و ادبیات عرب و در افقی وسیع‌تر دانشکده زبان‌های خارجی دانشگاه اصفهان است و ضرورت امر آنگاه بیشتر نمایان می‌شود که مرکزی علمی و مطرح در سطح جهانی همچون مرکز تحقیقات رویان در اصفهان در زمین‌هدرمان ناباروری با انبوه درخواست‌های مسلمانان عرب و غیرعرب مواجه است.

اصفهان قطب گردشگری سلامت

استان اصفهان ظرفیت همه‌انواع گردشگری سلامت را در حد و توان بسیار بالایی دارد و همچنین جاذبه‌های توریستی بزرگی در زمینه‌های تاریخی، طبیعی و پزشکی سستی این توان را چندین برابر کرده، و یک بسته گردشگری کامل و همه‌جانبه را به گردشگران سلامت هدیه می‌کند. علاوه بر این ویژگی‌ها و توانایی‌ها، آب‌وهوا و اقلیم مناسب اصفهان و زیبایی‌هایسحرانگیز آن جاذبه فوق‌العاده‌ای را پدید آورده‌است. شناخت این توانایی‌ها، معرفی و عرضه آن، حضور در بازارهای جهانی و رقابت در عرصه‌های بین‌المللی می‌تواند فرصتی را برای دانش‌آموختگان زبان عربی فراهم سازد و آنان را در عرصه کاریابی و اشتغال به تکاپو وادارد. وجود گرایش ترجمه در گروه عربی دانشگاه اصفهان خاستگاهی است برای تربیت متخصصان راهنمای تورهای گردشگری سلامت که توجه به این امر موجب معرفی جایگاه علمی دانشگاه اصفهان نیز می‌شود.

طبیعت‌گردی و سلامت

استان اصفهان با وسعت، تنوع آب‌وهوایی، جاذبه‌های اقلیمی، اجتماعی، فرهنگی و همچنین گوناگونی اقلیمی و اجتماعی در حوزه‌های مختلف می‌تواند قطب جهانگردی سلامت در ایران شود. چشمه‌های آب معدنی محلات، آبشار سمیرم، کلکسیون تاریخی‌کاشان، ناین، واردستان، کویر پرجاذبه خور، اقلیم کوهستانی فریدون‌شهر، آب‌وهوای معتدل شهرستان‌های جنوبی و غربی اصفهان و... و در یک کلام طبیعت افسونگر، فرهنگ غنی و سرشار، ویژگی‌هایتخت فرهنگی جهان اسلام بودن و علاوه بر آن مراکز درمانی مجهز و پیشرفته و کادر درمانی کارآزموده، همه‌وهمه شرایط جذب جهانگرد را در تمامی شاخه‌ها، خصوصاً جهانگردی سلامت فراهم کرده‌است (داغستانی، ۱۳۹۱: ۱۶۷). دانش‌آموخته‌های زبان عربی بایستی با تشکیل مجموعه‌ایعلاقه‌مند و کارآزموده با همکاری هنرمندان بی‌نظیر اصفهان، این قابلیت‌ها را به جامعه جهانی معرفی و زمینه شناخت و جذب جهانگردان سلامت را فراهم سازند.

گیاه‌پزشکی، اصفهان، و زبان عربی

تنوع جغرافیایی و آب‌وهوایی در استان پهناور اصفهان بستری مناسب را پدید آورده تا در اقصانقاط این استان نادرترین گونه‌های گیاهان دارویرشد کنند. از دیرباز این استان مهد، کشف، تولید،

فرآوری و عرضه اقسام داروهای گیاهی، عرقیات و همچنین صادرات آن است. همین موهبت الهی سبب شده این استان در این زمینه از گذشته تاکنون، مرکزی برای تحقیقات علمی این صنعت باشد. حضور و اقامت اندیشمند و نابغه پزشکی ایران، بوعلی سینا، در این استانو تحقیقات گیاه‌پزشکیاو همه مؤیدارزش‌های علمی و موهبت‌های الهی این استان است (ریاحی، ۱۳۹۱:۱۱۲).

حال اگر دانش‌آموختگان زبان عربی این پیشینه کهن را به متقاضیان مسلمان عرب معرفی کنند چه ارزش والای علمی‌ای را خلق کرده‌اند و چه خدمت والایی به علم کرده‌اند! از طرفی چه آرزآوری بزرگی برای کشور و چه اشتغال و سوددهی‌ای برای خود مهیا کرده‌اند! پس اگر گروه‌های تخصصی در این شاخه تربیت و فعال شوند، پیوند میان دانشگاه و صنعت گردشگری برقرار می‌شود و تراز اقتصادی کشور رشد می‌یابد و دانش‌آموختگان زبان عربی نیز در انتظار معجزه برای اشتغال نمی‌مانند و خود، کارآفرین می‌شوند. برای مثال صنعت عرقیات و گلاب کاشان در جهان شناخته شده و مشهور است؛ اگر باهم‌تربیان دانان عربی این موضوع مهم به جهانگردان سلامت شناسانده شود، این شهرت، فراگیرتر و سهم ارزش اقتصادی آن افزون‌تر می‌شود. اما این موضوع تعامل سازنده و حرفه‌ای‌زبان‌دانان و فعالان اقتصادی صنعت گل و گیاه را در شاخه طبی آن می‌طلبد.

اصفهان نصف جهان، مقصد گردشگران

شهر اصفهان از دیرباز مهد اندیشه و خردورزی و ظهور و بروز اندیشمندان صاحب‌نام بوده است؛ اندیشمندانی که جهانی شده‌اند و نام و آوازه ایران را جاودانه ساخته‌اند. از این رو شهر اصفهان، یکی از قطب‌های دانشمندی‌پرور جهان اسلام، از گذشته مورد توجه و اعتنا بوده است. صاحب بن عباد، ابوالفرج اصفهانی، ابن مسکویه، راغب اصفهانی، ترکه اصفهانی و... در گذشته نام این شهر را جهانی کردند و امروز نیز بزرگان علم، فرهنگ، و هنر مانند استاد فرشچیان و دیگر بزرگان این نام‌را در جهان بلندآوازه ساخته‌اند.

دانش پزشکی نیز از این ویژگی‌بره‌مند بوده است. از دیرباز طبیبانی حاذق ولایق در این شهر می‌زیسته‌اند که التیام درمندان بوده‌اند. امروزه مراکز درمانی پیشرفته، پزشکان مجرب، زیرساخت‌های مناسب همچون فرودگاه، هتل‌ها، شرکت‌های خدمات جهانگردی و همچنین پژوهشگاه‌های علمی شاخص، همچون پژوهشگاه رویان که به نقش برجسته آن در درمان ناباروری و جذب گردشگران

سلامت در این حوزه اشاره شد، این شهر را در مرکز توجه مردم جهان مخصوصاً مردم مسلمان در کشورهای همسایه قرار داده است؛ بنابراین طبیعی است که دردمندان کشورهای همسایه از حضور در این شهر برای درمان و سیاحت به گرمی استقبال کنند.

بر دانشگاه‌هاست تا با تربیت کارشناسانی شایسته و لایق در تقویت حضور جهانگردان سلامت در تمامی میهن اسلامی بکوشند و در هموارسازی بستر این حضور تلاش کنند. از جمله اقداماتی که زمینه‌ساز حضور جهانگرد در یک شهر است، آماده‌سازی شرایط برای ورود بیمار و همراهانش است؛ به صورتی که بیمار و همراهانش کمترین مشکلی را در راه حضور خود و در طول اقامت احساس نکنند. بنابراین دانش‌آموختگان زبان عربی با توجه به درخواست چشمگیر شهروندان عرب کشورهای حوزه خلیج فارس برای حضور در ایران، تسهیل‌کننده و زمینه‌ساز این حضور هستند.

رصد جهانگرد در کشور مبدأ، پیگیری نیازهای درمانی او در کشور مقصد، آماده‌سازی شرایط برای مسافرت و مهیاسازی مقدمات برای اقامت وی، هماهنگ‌سازی زمینه پذیرش در مراکز درمانی، ایجاد پل ارتباطی میان بیمار، طبیب، خانواده و همراهانش در یک مقصد جهانگردی سلامت، همه از اموری است که بازیگر نقش اصلی آن یک کارشناس زبان خارجی و در مورد جهانگردان عرب مسلماً یک دانش‌آموخته حرفه‌ای زبان عربی است.

آنچه پیرامون جهانگردی سلامت و نقش دانش‌آموختگان زبان عربی در توسعه و پیشرفت این صنعت در بخش اول این مقاله طرح گردید، معرفی مختصری از ظرافت‌های نهان این صنعت در توسعه اقتصاد کشور بود که به اختصار شهر «سلمان محمدی (ص)» را به عنوان شاهد در ارتباط با این صنعت معرفی کردیم. در این معرفی تنها به بخشی از پتانسیل فعلی این شهر پرداختیم؛ اکنون با نگاهی به کتاب *محاسن اصفهان* نوشته مافروخی (در گذشته ۴۷۵ هـ) گذشته این شهر و جایگاه قدیم آن را شرح می‌دهیم.

تجلی جاذبه‌های گردشگری اصفهان در ادب عربی

آنچه هویت، تاریخ، فرهنگ، و تمدن یک ملت و جامعه را می‌سازد شامل مختصات اقلیمی و فرهنگ، زبان، دین، آیین، و سنت‌های مردم است که تجلی آن را می‌توان در ادبیات هر قوم دید. نقش و جایگاه فرهنگی و علمی اصفهان از گذشته ایام در آثار اندیشمندان غرب و شرق ذکر شده و هنر، دانش، و فرهنگ این سرزمین زبانزد خاص و عام بوده است. جالب اینجاست

که مافروخی در توصیفی که از اصفهان می‌آورد به خصوصیات سیاحتی این شهر اشاره دارد و جهانگردی سلامت را در این شهر توصیه می‌کند. وی در کتاب خود آورده:

«اصفهانُ بلدَةٌ قد أسنى الله من أياده البيض قسَمها وقر من مواهبه العز سَهَمها،
وصدَرَ في جريدة البلاد إسمها، و ألحق برسوم الجنان رَمَمها، فلا مزيدَ عليها طيبُ
بُغعةٍ و سعةٍ رُغعةٍ، وركاءُ ثريةٍ و صفاءُ طينةٍ و إعتدالُ هواءٍ و عُذوبةُ ماءٍ، و نظافةُ
أقطانٍ و ظرافةُ فُطانٍ، لِكُونِها في نُقطه الاعتدالِ حَيَّرَ الكمال»^(۱)

(مافروخی، بی تا: ۵-۲)

همچنین مافروخی در شعرش اصفهان را بی‌مانند در دنیا خوانده و نیز ویژگی‌های طبیعی زیبا و فرح‌بخش آن و طرب‌انگیزی طبیعتش و جاذبه دلکش آن را این چنین معرفی کرده است:

لِاصفهانَ معالٌ لم يُخصَّصها

ما بينَ شَرْقٍ و غَرْبٍ في الدنيا بلدٌ

عُذوبةُ الماءِ مع طيبِ الهواءِ الى

ركاءِ ارضٍ لها ان فاخترت عَدُدُ

هذه الطرُفُفي طرفٍ

منها على قاطنِها لِهه يادٌ

فواكه و رياحين و اشرية

و نعمة حيث ما قاموا و ما قعدوا

(مافروخی، بی تا: ۲۱)

وی در اشعاری بلند به تمام ویژگی‌های جغرافیایی، کشاورزی، و مواهب الهی بسیار در این شهر اشاره می‌کند و همگان را برمی‌انگیزاند که این شهر را مقصدی برای گردشگری و مسافرت خود قرار دهند.

گردشگری تندرستی به مقصد اصفهان

مافروخی در کتاب محاسن اصفهان با آوردن شعری از حمزه اصفهانی به مزیت‌های اصفهان اشاره می‌کند:

«سَعَى اللهُ جِيًّا إِنَّ جِيًّا لَدِيَّةٌ»

مِنَ الْعَيْثِ مَا سَبْرِي نَمَّ بِيَكْرُؤَلْبِقَه في الليلِ يُؤذِيكَ لَسَعها

لِنَوْمٍ و لا بُرْعُونَةَ حِينِيسَهْرُ

و ماء ركائها زلال كائنه

اذا ما جرى في الخلق تلجج و سكر

(مافروخی، بی تا: ۲۷)

حمزه با توصیف طبیعت فرح‌بخش اصفهان (جی)، باران بابرکتش، هوای سالم و بی‌پش‌اش و چشمه‌های زلال گوارایش که شربت خنک و گوارایی را می‌مانند، جاذبه‌های این شهر را معرفی و توریست‌ها را با طبیعت این شهر آشنا می‌کند و همه رابه گردشگری تندرستی در محیط آرام و مصفای اصفهان تشویق می‌کند (مافروخی، بی تا: ۱۶).

گرچه غالب آثار ادبی وصف‌گونه‌اند و غالباً به ارائه زیبایی‌های طبیعت و محیط می‌پردازند، اما در برخی از آنها می‌توان ویژگی‌های فرهنگی، جامعه‌شناختی، جاذبه‌های اجتماعی، خصلت‌های مردم، و فرهنگ زمانه را هم دریافت که این خود، امروز عنصر مهمی در معرفی توانایی‌های سیاحتی و جذب جهانگرد در دنیا بوده و بیانگر غنای فرهنگی و ادبی یک جامعه است.

علت اصفهان الارض فضلاً مبیناً

على كل صقع و الطوائف تشهد

و من فضليها إن الخليل دعاها

عليه السلام ما دعائتهجأ

قصرنا به في ظل عتر و معقل

حصين امين الزكن كيس يهدأ

(مافروخی، بی تا: ۳۶)

شاعر در این چند بیت‌تری زمین اصفهان را بر سایر جاها به دلیل دعای حضرت ابراهیم (ع) برای این سرزمین دانسته که این دعای مستجاب‌شده باعث شده این نقطه از عالم در آرامش و امنیت باشد.

نتیجه‌گیری

این بررسی مختصر در زمینه گردشگری سلامت و رابطه آن با آموزش زبان خصوصاً زبان عربی بیانگر این است که سیر و سیاحت نیازی روحی و جسمی است و خداوند در آفرینش هستی جلوه‌هایی بدیع و بی‌بدیل را در مناطقی خلق کرده که جاذبه زیادی دارند و می‌توانند

منبعی برای روزی ساکنان این مناطق باشند. از جمله روزی‌خوران این خوان رنگین الهی دانش‌آموختگان زبان‌های خارجی هستند که در این مقاله دانش‌آموختگان زبان عربی مدنظر بوده و مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. یافته‌های این بررسی بیانگر این است که:

□ رشد و پیشرفت علمی میهن اسلامی ایران همراه با شاخصه‌های طبیعی و تاریخی و همچنین فرهنگی، بستر لازم را برای مسافرت جهانگردان و خصوصاً جهانگردان عرب به ایران فراهم کرده‌است.

□ حضور جهانگردان سلامت، رشد اقتصادی و همچنین آرزآوری، اشتغال‌زایی و ارتقای علمی را به دنبال دارد در این رشد و ارتقا، زبان‌دانان برای تسهیل ورود و ترغیب اقامت نقش برجسته‌ای دارند. □ شرکت‌های توریستی با جذب فارغ‌التحصیلان و کارشناسان زبان عربی اثر تعامل با آن‌سوی مرزها و شناخت نیازها در برون و معرفی توانمندی‌های درون، می‌توانند ظرفیت‌های جدید و وسیعی در توسعه صنعت گردشگری سلامت ایجاد کنند.

□ توانایی علمی و تخصصی دانش‌آموختگان زبان عربی در جذب آنان در بازار گردشگری نقش‌آفرین بوده‌است. دانشگاه‌ها بایستی برای توانمندسازی آنان سرفصل‌های درس‌های خود را بازنگری کنند، و در گرایش ترجمه درس‌هایی متناسب با این صنعت را تدوین کنند و آموزش دهند. □ غنای منابع علمی به زبان عربی در زمینه‌های تاریخی، جغرافیایی و ادبی و همچنین پیشرفت‌های علمی در دانش‌های نوین در ایران اسلامی و تلفیق این دو، زمینه مناسبی برای فعالیت دانش‌آموختگان عربی است تا این دو را به جامعه جهانی معرفی و حضور جهانگردان خصوصاً عرب‌زبانان را در ایران اسلامی تسهیل کنند.

پی‌نوشت

۱.

اصفهان شهر یا سته که خداوند بادستان سفیدش سه‌م‌آتر عطا کرد و نورانی اش ساختهاست، و سهم‌عز تو عظم‌تشراب‌سیار عطا کرد و در صدر شهرهای جهان شجای داده، و بانقش‌های بهشتی نقش‌های شرار سم‌کرده‌است، و افزون‌تر از آن نیست، بقعه‌ای پاکیزه‌نامه‌ای گسترده‌و خاک‌پاکیزه‌و طیب‌تپا‌کو‌هو‌ای معتدل‌و آب‌گوار او کتان‌های تیمیز و ظریف [دارد] و همه‌این‌خصوصیات بر آیاناست که هافهان در نقطه اعتدال است و در او حکمال.

کتابنامه

- انصاری، شیخ جابری (۱۳۲۱)، *تاریخ اصفهان ری و همه جهان*، تهران: عمادزاده.
- تقوایی، مسعود (۱۳۹۱)، *گردشگری سلامت*، اصفهان: پیام علوی.
- جناب، میرسیدعلی (۱۳۷۱)، *الاصفهان*، به اهتمام: عباس نصر، اصفهان: گل‌ها.
- داغستانی، سعید (۱۳۹۱)، *جاذبه‌های گردشگری*، تهران: مه‌کامه.
- ریاحی، محمدحسین (۱۳۹۱)، *پیشوایان معرفت*، اصفهان: وسپان.
- رنجبریان، بهرام (۱۳۸۸)، *خدمات صنعت گردشگری*، اصفهان: چهارباغ.
- شفقی، سیروس (۱۳۵۳)، *جغرافیای اصفهان*، اصفهان: دانشگاه اصفهان.
- مافروخی، مفضل بن سعد (بی‌تا)، *محاسن اصفهان*، بی‌جا.
- مهرداد، جعفر (۹۳/۱/۲۵)، «*جایگاه علمی ایران در رنکینگ جهانی*»، *آفتاب‌نیوز*.

اللغة العربية فى خدمة صناعة السياحة

حسن كاظمى سهلوانى^{١*}، فيض الله مددى^٢

١. طالب مرحلة الدكتوراه فى قسم اللغة العربية و آدابها بجامعة آزاد الاسلامية فرع علوم و تحقيقات طهران

٢. طالب مرحلة الدكتوراه فى قسم اللغة العربية و آدابها بجامعة آزاد الاسلامية فرع علوم و تحقيقات طهران

الملخص

انّ السياحة صناعة ثقافية مريحة التى كانت لها دور هام لآنها جامعة كل عناصر الأرتباط بين الامم. ومن جهة، شؤون الأقتصادية والإجتماعية والثقافية والدينية فيها محل الإهتمام. للغة فى سياحة السلامة، مكانة رفيعة لأنّ السّياح أكثر تعاملأمع المجتمعاتالعظيمةبين الناس و هذا التعامل الواسع المتقابل يستطيع أن يؤدّى الى العلاقات الإجتماعية و الثقافية. تقدّمت الإيران فى مجالات المختلفة العلميةوالسياسية و الإقتصاديةوالإجتماعية، اجتذب اهتمام الأمم المسلم الى نفسها.وسياحة الصحة،احدٌ من اهم الأسبابلسفرةالمسلمين العرب الى ايران. ما هو دور متخرجى اللغة العربية فى تنمية صناعة السياحة و سياحة الصحة خاصة ؟ و كيفقابلية هذه الصناعةلاجتذاب متخرجى اللغة العربية؟ لا شكّ انّ متخرجى اللغة العربية هم واسطو بين سواح الصحة و الاطباء و هم سفراء الثقافة و الحضارة لايران الإسلاميةو هم تجّار نتاج العلمى و لهم رسالة عظيمة فى المجال العلمى و الثقافى.

الكلمات الرئيسية:السياحة؛متخرجو اللغة العربية؛توفير فرص العمل؛اصفهان؛سياحة الصحة.